

Ötlető: FELI SZŐKE

Ötletés ideje: 1980.

TART.: TAVASZI HAZATEKÉS

4 lap

Földrajzi mutató: SOHOGY MEGYE

Stakmutató: XVII

PAPÍRPARI VÁLLALAT

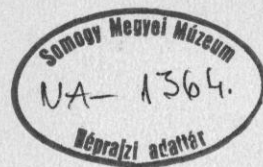

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRŰRS

ÁTVETVE AZ EGYSÉGES LTK. 4355-ös TÉTELE ALÓL

4355/1980.

Tavaszi hazatérés

1945 május 9-én szintén szépen sütött a nap, mint még sohasem. A több hónapos töbrengésem, keserűségem, szorongásom életerőre kapott. Mert tudtam azt, hogy életben maradtam, csak a jövő volt előttem ismeretlen. Minden gondolatom az volt, hogy sikerül ismét a szülőföldemet meglátni!? A II. világháborúnak a vége Szentgothárd közelébe ért. Ismeretlen a táj. Nagy kiterjedésű síkság, amerre csak láttam, mindenhol csak összeomlott háburunak csunyaképei tátongtak. De már a levegő nem puszkaporos.

Déli tizenkétóra, se reggeli, se ebéd, nem is gondoltam rá. Nem tudtam semmit sem elképzelni, hogy mi is lesz!? Hát, hogy is tovább. Egy szovjet tiszt, aki lóháton ült tolmács utján mondotta, hogy 50 kocsisra, 50 kocsira, 50 párlóra van szükség. Mert Jugoszláviába kell menni erdőre, és ott kell dolgozni. Aki szereti és ért az állatokhoz, és vállalja a munkát fogjon be és álljon sorba.

A közelben láttam két fiatal csikót, egymás mellett álltak. A földből tépték ki a fünek a gyökerét. Beszéltem hozzájuk és figyeltek rám. Abból arra következtettem, hogy magyar származásúak. De kedves szomorúak is voltak. Ideges voltam, hogy lesz-e, szerencsém az 50 lóhajtó között. Sikerült a szerencse melletttem volt. Tűző napsütésben indultunk el az ismeretlen helyről. Csak azt tudtam, hogy közel volt a Magyarország határa. A szegénypára állatokkal délután tizenháromórától sötétestig egytarbban, megállás nélkül csak ruhanánk, végtére csak megálltunk. Erdőre nem kellett menni, csak a lóvakat kellett legeltetni s ápolni.

Hárompár ló kivételével egy helyen átadtuk a lóvakat.

A szovjet tiszt, aki 40 éves lehetett, szép, szőke, magas, nyílt tekintetű, annyit mondott, hogy otthon van van felesége, és három kiskorú gye-
reke.

"Én is otthon szeretnék már lenni.-folytatta-pár napos együttlétünk alatt tudom,hogy önök kezéhez nem tapad vér.Munkaszolgálatosok voltak. Én önöket átvezetem a határon,hogy haza tudjanak menni."Szentgotthárdon átléptük hazánk határát,amelyet csak pár nap hagytunk el kényszerből.Átléptük a határt.Nagy volt a boldogság,hogy ismét magyar földön vagyunk.A szovjet főhadnagy ígéretét teljesítette.Egy ismeretlen kis-falu határában a hegyoldalba vezetett bennünket,ugy délután háromóra felé járt az idő.Ötvenen szabadon körbeálltuk a főhadnagyot és a tolvácsot.Én megjegyeztem azt,h gy a szovjettiszt mit mondott.

"Biztos,hogy önöknek is van otthon családjuk,rokonuk,jóbarátjuk, ismerősük.Ugy gondolom,hogy szeretnének velük ismét együtt élni és dolgozni.Én mint a szovjetunió vörös hadsereg tisztje és a kommunista pártnak tagja lehetőséget adok önöknek,hogy menjenek haza.Dolgozzanak, termeljenek,most már békében.Igazolást nem tudok adni.Éppen ezért azt tanácsolom,hogy mindenki saját leleményességét most különösen jól-használja ki,hogy minél előbb otthon legyen.-A főközlekedési utakat kerüljék,mert a rendfentartó egységek a csellengő katonákat összeszedik.Minél előbb öltözenek át civilruhába." Befejezésül mindnyájunkkal kezét fogott és szerencsés utat kívánt.

A főhadnagy és a tolmács eltávozott,mi ötvenen mint szabad emberek tévován csak álltunk és egymásra néztünk.Még mindig nem akartuk elhinni,hogy ez igaz lehet.Megöleltük,megcsokoltuk egymást,könnyekek csurogtak a szemünkből és így indultak el 47-en napkelet felé.Hárman maradtunk vissza a lóvakkal.Nehéz volt a lóvaktól elválni. Én ismerkedtem meg velük és most minden nélkül csak itthagynom őket.Egy kisöreg paraszt bácsinál.Még nevet is Én adtam nekik.Mig csak élek, soha nem felejttem el az elválást.

A kedves jószágok rozsdá deres ruhájuk csillogott a májusi napfényben,emlékezetes a kedves lomha ügyetlen butácska járásuk.

Mintha csak tudták volna. Lehajtották a busfejüket és csak nézték a földet. Nehéz pillanatok voltak azok. Hogy az ember csak úgy minden nélkül megláljon az állatoktól. De sajnos azt is el kellett viselni.

Nehéz és fájó volt. Döntöttem, mert a közeli kis falu egyik házának nyitott kapuján behajtottam és ott megálltam. A lakásból egy idő paraszt bácsi jött ki. Lóvakat átadtam és annak ellenében egy igen elhasznált öltöny munkásruhát kaptam. Magamra vettem és már civil vagyok.

Hálálkodott az idős ember, hogy ilyen jót tettem vele, mert a németek minden állatot elhajtottak és most tud majd szántani és vetni a lóvakkal. Vas megye Dolány vendek falujából Nagykanizsáig négy napon át utaztam. Eg. nap 40 kilométer hosszú utat gyalogoltam. Éjszakánként parasztházakhoz tartózkodó istálokban és szénáspajtákban huzodtam meg.

Hogyha faluban érkeztem kérdeztem, hogy Nagykanizsa hány kilométer. Persze, hogy mondták, hogy utazzam vonaton! Mindenkinek nem magyarázhatam, hogy nincsen iratom. Főközlekedési uttól félreeső községtől talán ha 15 kilométert gyalogoltam, nem is éreztem még a gyaloglásnak a távolságát. Közben ahogy haladtam arra lettem figyelmes hogy előttem ponyvás teherautó áll az uttesten. Odamentem és láttam, hogy szovjet gépjármű. A két szovjet katona motortérben szorgoskodott. Köszönésemet elfogadták a saját nyelvükön.-

Nem értem az autoszereléshez, de azért érdeklődve figyeltem a két ember munkáját. Közben amíg ott figyeltem amelyik katona a motorban turkált véletlenül a kezéből kiesett egy kulcs. Hogy én is valamit csináljak a kulcsot felvettem és a katonának a kezébe adtam. Mutattam, hogy ott van a motortérben a lemezen egy cső. A gépkocsivezető a gumicsövet a kiálló csőre ráhuzta, utána a motor indult. A szovjet auttoval Nagykanizsára utaztam utána.

Vasutállomásra mentem. Pénzem nem volt, hogy menetjegyet tudtam volna váltani.

Kaposvár felé induló tehervonat egyik kocsijában a ládák között rejtőztem el. Csak ott tudtam meg, hogy a vagonkocsiban robbanóanyagot szállítottak. Közvetlen a háboru után ilyen helyen nyakig bent voltam a pácban. Emésztettem magamat, hogy tudtam ilyet megtenni. A szomszédos vagonkocsi fékező fülkéjében szovjet katona a szerelvényt kísérte. A vonat szerelvény három helyen is megállt. A harmadik megállónál amely kint a nyílt pályán volt a ládák közül kidugtam a fejemet, ismerős volt a táj. A szovjet katonák együtt társalogtak a vasut töltés oldalában. Jókat nevettek. Megtehették, mert győztek. Elhatároztam, hogy a vagonból kiugrok. Az ugrásom sikerült. Csak a füves réten egy fatuskó kongatta meg a mellemet, ahogy ráestem. Beljebb másztam, hogy még csak véletlenül se lássanak meg. A nap már lemenőben, én meg saját megyémben és városában. Nagyot sohajtottam, de jó is, hogy már itthon vagyok. És ez után kezdődött a számomra az élet, mert átléptem a felszabadulás földes küszöbét.

Talán ha egy hétig voltam otthon, mert önként tiszta erkölcsivel jelentkeztem a demokratikus rendőrség kötelékébe. A segédrendőri szolgálatot mikor megkezdtem csak egyöltöny kopott ruhám volt, és egy pár félcipőm kopott, és a kalapom meg csámpás. Csak a karszalag diszítette a ruhámat.

.....

Fel. József
Pecs.
Magyarországi ut. 114.